1902. October 18.

A MI LAPUNK

3-ik sz.

MAGYARORSZÁG ÖSSZES IPAROSAINAK ÉRDEKEIT SZOLGÁLÓ HETI KÖZLÖNY S IPARTESTÜLETEK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár: Egész évre . 4 korona. | MEGJELEN MINDEN SZOMBATON. | Előfizetési ár: Félévre . . 2 korona.

Felelős szerkesztő: Babós Elek. — Társ-szerkesztők: Lábdy Antal és König S. — Kiadja a szerkesztőség.

Szerkesztőség: Szeged, Csekonics-uteza 1., ahová a kéziratok küldendők. | Kiadóhivatal: Szeged, Kárász-uteza 7., (Braun János hangszerkészitő,) ahová a pénzek küldendők.

HETI NAPTÁR.

1902. október 19-től 25-ig. (Az évnek 42. hete).

Október	19.	Vasárnap:	A. Pét.
»	20.	Hétfő:	Kant. János
»	21.	Kedd:	Orsolya vt.
»	22.	Szerda:	Kordula
»	23	Csütörtök:	Kap. János
»	24.	Péntek:	Ráfael főan
»	25.	Szombat:	Krispin.

Az iparos-gyülés előtt.

Ma kezdődik a nagyváradi VI. orsz. ipartestületi gyülés. Bizonyára óriási érdeklődés fogja az iparosok részéről kisérni a történendőket, bár egy csöppet sem csodálkoznánk rajta, ha a sok sikertelen kezdeményezés, fölterjesztés és határozat miatt kedvét vesztve az iparosság, csak gyér részvét mellett hagyná lefolyni a szép görögtüzes ünnepségeket, a bizalomteli tósztokat és okos szónoklatokat, melyek gyakorlati eredménye — sajnos — a mai sivár viszonyok között a semmiségbe vész . . .

De még sem. Nem illik igy beszélni. Különösen nekünk nem, akik nyugodtan élveznénk a semmittevés kellemes örömeit, ha nem lakoznék bennünk bizalom egy jobb jövő iránt. Nem küzdenénk, ha kihalt volna bennünk a *reménység*, hiszen *ez adja az akaraterőt, ez rombolja le a csüggedést.*

Nem, édes véreink, nem illik ma kishitünek lenni! Biznunk, hinnünk és remélnünk kell *ma különösen,* mikor az ország egész kisiparosságának minden baját felölelik a tanácskozások, keresve balzsamot az égő sebekre.

Ne keseritsen az el bennünket, hogy a balzsamot megtaláltuk rég, hogy felismertük a bajok gyógyitási módját évtizedekkel ezelőtt és nem akadt még elég bátor és eléggé érző szamaritánus, *ki segiteni mert volna . . .*

Ne keseritsen senkit ma a csalódás, mely osztályrészünk már sok idő óta. Ne támadjanak kétségeink a szavak őszinteségében, miket el fog mondani a miniszter érdemdus képviselője, ki szeretetreméltó módon fogja tolmácsolni a legfelsőbb gyámunk üdvözletét. Ne kérdezze senki e szent napon, hogy amit ma igérnek, nem-e ugyanaz, amit tizszer is hallottunk már, de amely tizszer nem teljesült. Ne támadjon kedve senkinek sem kutatni az után, hogy amit már oly rég tettek „megfontolás tárgyává“, vajjon meg van-e fontolva már?

Ne tegyük ezt, mert bizalmatlanságnak volna jele ez. Ne bántsuk a tapasztalásokat, mert nem tudjuk, nem-e most jön a Messiás, akit vártunk és akit szemrehányó szavakkal elriaszthatnánk. De e mellett hol van az, akit az igérgetésekért kérdőre vonhatnánk? Hiszen — sajnos — oly sok miniszterünk volt az utóbbi időben! Hogy lehetne felelős a dédunoka azért, amit a dédelőd igért?

De ne fessünk szomoru képet. Ne veszitsük el reményeinket. Minden három évben egy nap van, mikor *elsirhatjuk panaszainkat* és ilyen nap a mai. Ne töltsük az időt emlékezéssel. **Sirjuk el keserveinket a mai állapotról,** lesz dolgunk elég. Kiapadhatnak könnyeink a mostani keserveink okozta bánatunkban

„A Mi Lapunk“ részére fizetések helyben csak a kiadóhivatalban, vagy az ez által kiadott nyomtatott, folyószámmal ellátott nyugta ellenében teljesithetők.

is, nem kell még a mult csalódásaiért is siránkoznunk.

Legyenek üdvözölve, akik Nagyváradon ma összegyültenek tanácskozni a kisipar baján!

Kivánjuk: legyen bennük erő és közvetlenség kifejezni a kivánalmakat, hogy *valóban szót értsenek az intéző körök*. Legyen hasznos munkájuk és teljesüljön az okosan, egyetértően mondott szó, mely milliónyi kisiparos képviseletében kér ma meghallgatást.

Kér, mert követelni — mint a következmények mutatják — *nem elég erős*. Ismételjük: legyen a kérés meggyőző és erős, mert itt van a legfőbb ideje és mert — prófféták ugyan nem vagyunk és Isten mentsen, hogy beteljesüljön, amit jósolunk — de ha még egy pár kongresszus olyan eredménytelen lesz, mint a minők az előbbiek voltak, utóljára még csak kongresszust sem tarthatunk, mert nem lesz aki résztvegyen azon Elnyeli, megsemmisiti a kisiparost az idők mostohasága, a bölcs iparpolitika és csak emléke marad meg.

* * *

Előttünk fekszik a gyülés tárgysorozata. Bizonyos szomoruságot ébresztő módon tapasztaljuk, hogy a tárgysorozatban *csaknem minden eddigi kivánságunk még ma is benn van*:

Önálló vámterület, ipartörvény-revizió, rabipar, vásárügy . . . de nem folytatjuk, mert szédül az ember, ha reá gondol: mennyi szót vesztegetett már e kivánságok kifejezésére és indokolására az iparosság.

Lapunk más helyén leközöljük a napirendet.

Az orsz. iparosgyülésről.

Nem lesz érdektelen röviden ismertetni a holnap Nagyváradon megnyitandó iparos-gyülés napirendjét és előadóit.

Régi ismerősökkel, a kézmüiparosok ügyeivel évtizedek óta annyi jóakarattal, odaadással foglalkozó vezetőférfiakkal találkozunk ott ismételten. Van közöttük „nagyiparos“ és nem iparos is elég, kik bizony sokkal több szeretettel küzdenek az iparosügyekért, mint akár hány „nemtörődöm“ kisiparos. Ott vannak többek között *Thék* Endre nagyiparos, aki egyszersmind az ipartestületi központi bizottság elnöke is; *Gelléri* Mór az országos iparegyesület érdemdus igazgatója s az ipartestületi központi bizottság főtitkára; *Deil* Jenő a kassai kamara országosan ismert nagytehetségü titkára, *Szávay* Gyula a debreczeni kamara költő titkára; a mi szeretett örökitju *Achim* János bátyánk, a békéscsabai ipartestület nagyérdemü jegyzője, kinek a legfontosabb, legterjedelmesebb munkakör jutott a mostani gyülésen is; *Kreutzer* Balázs a szolnoki iparosok régi ügybuzgó vezére, dr. *Horváth* János ügyvéd s az országos ipari szövetkezet igazgatója, az iparos-ügyek fáradhatlan régi munkása; *Edvi* Illés László az aradi ipartestület érdemdus titkára; *Bercsey* György a nagyváradi ipartestület elnöke s az iparos-ügyek rendithetlen munkása; *Szontagh* Jenő tanár a szolnokiak képviseletében; *Kalmár* István a szegedi ipartestület érdemes első elnöke, *Szakáll* József szegedi szabó mester stb., stb.

Ha végig tekintünk a tisztes csapaton, csupa vezéreket látunk, akik az iparos közérdekek régi, önzetlen harczosai, daczára annak, hogy épen a javarésze nem gyakorlati iparos.

Ime: igazságot szolgáltatnak ezen lelkes barátai a kisiparosoknak a lapunk egyike előző számában nyilvánitott azon állitásunknak, miszerint káros a tömörülés helyett az iparosságot „nagy“ és „kisipar“ szerint szétosztályozni, a midőn mindössze is gyengék vagyunk érdekeink előmozditására; a jelenlegi szereplők is igazat adnak nekünk, miszerint a kézmüiparosok érdekeit képesek a nagyiparosok és nem gyakorlati iparosok is jóakarattal és sikerrel képviselni. Sőt, ha őszinték akarunk lenni, mint a hogy azok is vagyunk — elismeréssel kell adóznunk müködésükért.

Meglepett azonban az, amit nem találtunk a napirendben, ez hazánk Királyhágón túli részének iparossága, amely egyetlen kis városa által van képviselve. E sajnos jelenséget nem tudjuk megérteni. Hát Erdély nem tartozik Magyarországhoz? Hát az erdélyi iparnak nem-e épen az a betegsége, ami az anyaországénak? Avagy Erdély iparosságának eltérők az érdekei, amelyek külön képviseletet igényelnek? Mit gondolnak erdélyi iparostársaink: hasznára válik-e a mi közös és azonos ügyünknek az, ha ők távolmaradásukkal mintegy ellentüntetnek? Bizony rossz szolgálatot tesznek az ottani iparosvezetők ezzel! A mostani válságos helyzetben az egész ország iparosságának együtt kellene lenni, együtt követelni sérelmeink orvoslását.

Sajnos, ez nem az első és nem is csak az iparos ügyekhen nyilvánuló eset, hogy az erdélyiek kiválnak az országos közös ügyekben, pedig Erdélynek az anyaországgal történt egyesitése nem is tegnapi keletü és jól felfogott érdekeiken kivül már az udvariasság is megkövetelte volna, hogy az erdélyi iparosság tömegesen legyen képviselve a gyülésen; hisz a legutóbb Kolozsvárt tartott iparos gyülésen az anyaország ép úgy képviselve volt, mint most a Nagyváradin.

Szeretnők hinni, hogy kimaradásuknak nem az általunk vélt különczködés, hanem az ottani ipari szervezetlenség és nemzetiségi viszonyok az okai.

A napirend főpontjait a következőkben ismételjük:

1. Követeljük az önálló vámterületet. Előadó: Gelléri Mór (Budapest).

2. Az ipartestületek országos szövetségének megalakitása. Előadó: Kiss Ferencz (Arad).

3. Az ipartörvény módositásának megsürgetése. Előadók: Áchim János (Békés-Csaba), Deil Jenő (Kassa).

4. Az iparosgyülések eddigi határozatainak megsürgetése és érvényesitése. Előadók: Kreutzer Balázs (Szolnok), Kalmár István (Szeged), Putnoki Antal (Miskolcz), dr. Horváth János (Budapest), Edvi Illés László (Arad), Dóczy Ferencz (Esztergom).

5. A betegsegélyezési ügy reformja. Előadók: Tóth Kálmán (Debreczenben), Hauser György (Győr).

6. Inditványok: a) a nagyváradi ipartestület inditványát referálja Bertsey György (Nagyvárad). b) A többi inditványokat előadják: Cserna Lajos (Budapest), Kommerrel Gyula (B.-Gyarmat), dr. Soltész Adolf (Budapest), Szakáll József (Szeged) és Szontágh Jenő (Szolnok).

Lapunk jövő számában közölni fogjuk a javaslatokat és az azokra hozott határozatokat. Addig pedig hasznos munkát kivánunk az ügyünkben fáradozóknak!

Kereskedelmi és iparkamarák.

Kivonat a temesvári kereskedelmi és iparkamara október hó 1-jén tartott üléséből. Elnök első sorban a kamara területén lefolyt verseczi és nagybecskereki iparkiállitás felől emlékszik meg.

A kereskedelemügyi minister tudatja, hogy a fényképészet és a vele rokoniparágak a sokszorositó iparhoz tartozóknak tekintendők.

A kamarának a tanonczok oktatási idejének egy napra való helyezése tárgyában a minister azt válaszolja, hogy az iparoktatás tervszerű irányitása érdekében a jelenlegi tanórabeosztás fentartásához ragaszkodik.

Gergely és Molnár budapesti czég értesiti a kamarát, miszerint Dél-Afrikában kereskedelmi expositurát szándékozik létesiteni, hogy e piaczokat a magyar kivitelnek megszerezze. Felolvastatott a titkári jelentés, melyből kitünőleg az utolsó teljes ülés óta 1824 ügydarab érkezett be, mig elintézve és hivatalból expediálva lőn 1024 darab. Kamarai illetékek czimén a kerületi adóhivataloktól befolyt 10.331 K 84 fill., mig behajthatlanság czimén 499 K 54 fill. iratott le.

Majd részletesen beszámol a titkár több rendbeli hivatalos küldetése felől. Igy részt vett a kamara székhelyén tartott kivándorlási kongresszuson, a mely alkalommal a kivándorlásnak meggátlására hivatott uj iparágakról tartott előadást. Továbbiakban referál a verseczi és nagybecskereki kiállitások jury-munkálatai felől és örömmel jelzi, hogy az összes temesvári kiállitók kitüntetést nyertek. Végül beszámol a hazai kereskedelmi és iparkamaráknak imént Debreczenben tartott országos értekezletéről, valamint a kamara által rendezett verseczi ipartestületi gyülésről s a lippai iparhitelszövetkezet megalakulásáról, a melynek kebelében egy fazekas ipari szakcsoport is létesült.

Az állomási árucsarnokok ügye élénk vitára adott alkalmat, melynek eredményekép elnök azt a határozatot nyilvánitja, hogy a kamara *a hazai ipar propagálása érdekében* nincsen az állomási árucsarnokok eszméje ellen, nem tartja azonban a vidéki kereskedelem szempontjából tanácsosnak, hogy ezzel egy czég bizassék meg és javasolja, hogy minden állomásra nézve külön pályázat hirdettessék.

A *temes-kutasi* testület kezdeményezését ipartestületi könyvtáraknak kötelező felállitása érdekében a kamara pártolólag fogja a hazai ipartestületek központi bizottságához áttenni.*)

Minthogy a jelenlegi kamarának megbizatása 1903-ban lejár, a kereskedelemügyi ministernél az uj választások előkészitő munkálatainak elrendelése fog kérelmeztetni.

—

A pécsi kereskedelmi és iparkamara legutóbb tartott rendes közgyülése a Littke József halálával megüresedett elnöki szék betöltésére nézve akként határozott, hogy a kamara megbizatása a folyó év végével ugy is lejárván, az ujjáalakulásig hátralevő rövid időre az elnöki szék nem fog betöltetni.

A kamara elutasitandónak véleményezte Singer Fülöp püspökladányi iparosnak és Neubauer János debreczeni sodronyműgyáros czégnek az iránt való kérelmét, hogy az általuk készitett sodronyágybetét, madrácz, illetve rugalmas kocsiülés az 1900. évi XXV. t.-cz.-be foglalt megrendelésgyüjtési tilalom alól kivétessenek.

Arczulütés és czirógatás.

Uton-utfélen mindinkább kidomborodik azon eszme, melyet halhatatlan atyánk Kossuth Lajos már 60 évvel ezelőtt hangoztatott, hogy: *teremtsünk magyar ipart és támogassuk azt tőlünk telhető minden erőnkből.*

Alakulnak is honi iparpártoló szövetségek és asztaltársaságok, melyek inkább lemondanak egyes közszükségleti vagy fényüzési czikkekről,

*) Jó lett volna egyben arról is gondoskodni, hogy a könyvtár részére beszerzendő könyvek jegyzékét a központi bizottság felülvizsgálni tartozzék. Szerk.

mintsem tudva kivándoroltassák pénzeiket a külföldre.

Jó hazafiak figyelemmel kisérik azon üzleteket, amelyek előnyben részesitik a hazai gyártmányokat: a magyar iparos kezek által készült áruczikkeket s mielőtt fedeznék szükségleteiket, az áruknak eredete után kérdezősködnek, hogy ezáltal is némi szelid nyomást gyakoroljanak a közvetitő kereskedelemre, mintegy figyelmeztetőül, hogy ha még nem volna üzletében, ugy a jövőben ne mulaszsza el a *hazai gyártmányt* a külföldivel szemben előnyben részesiteni.

Mindezért köszönetet zengnek a magyar ipar pártolására buzditó vezérférfiaknak a hálálkodók és megelégszenek azzal, hogy találkoznak a társadalom különböző rétegeiben független elemek is, amelyek elég bátorságot éreznek magukban hazánk és iparosaink érdekében szavukat latba vetni és tettekkel jó példaként előljárni. Mi is méltányoljuk, mi is köszönettel adózunk ezeknek, kik tudatában társadalmi állásuknak, a közjóért felbuzdulva, példás cselekedeteikkel a különben közömbös elemeket felrázzák nembánomságukból és ezeket is magukkal ragadva, hazánk boldogulását igyekeznek előmozditani.

De uram Istenem! nem kötelessége-e ez minden hazafinak; nem-e szent hivatása az értelmiségnek, hogy polgártársait a jóra buzditsa; nem azért rendelkezik-e vezérlő befolyással, hogy azt érvényesitse is? S ha megfelel a hazafi, az értelmes polgár a tőle méltán elvárható kötelességének, érdemel-e azért hálát, köszönetet akkor, amidőn tőle jóakaratnál egyebet senki sem követel?

És mégis, meg van bennünk az a gyengeség, hogy szivesen adózunk hálával és köszönettel azoknak, akik érdekünkben cselekszenek.

Hazánk iparosait hálátlansággal nem lehet vádolni s ha szemrehányás illetheti őket, erre csakis azzal szolgálnak reá, hogy a legcsekélyebb szolgálatot is tulmagasra becsülik s ha ez nincs is helyén, meg nem róhatók érette, mert mint az állam és társadalom szegény mostoháinak jól esik még az is, ha egyszer-másszor egy csekélyke jóindulatot tapasztalnak.

Igy vagyunk a folytonosan hangoztatott hazai iparpártolással is! Át sem léptük még az elméletben kifejezésre jutott előremenetelünknek küszöbét, el sem érhettük még azt, hogy hazánk ipara bármily csekélyke előnyben részesüljön a külföldi fejlettebb iparral szemben; még el sem juthattunk azon magaslatra, hogy egyáltalában hazánk iparczikkeinek forgalmáról komolyan szólni lehetne és máris oly hirek szivárognak ki a nyilvánosságba, melyek iparunknak ujabbi megnehezitését, megbénitását vonják maguk után, amennyiben az ipar és kereskedelem forgalmi áruczikkeinek vasuti szállitási dijait akarják emelni, mig a mezőgazdasági termékek nemcsak a további kedvezményeket fogják élvezni, hanem azokra még kedvezőbb szabályzatot óhajtanak alkotni.

Az ipar és kereskedelmi czikkek szállitási dijainak tervelt felemelésénél azzal érvelnek, hogy ezt a tisztviselők fizetésének szabályozása mulhatatlanul szükségessé teszi és hogy a szükséges bevételi többletet más oldalról megteremteni nem lehet.

Már ezer bocsánatot kérünk, nagyon tévedni tetszenek az intéző körök, amennyiben szándékuk végrehajtásának tervezetében egyetlen szónak hozzáfüzésével nemcsak azon czéljukat érhetnék el, hogy bevételük nagyobb legyen, hanem azt is, hogy ép ezen intézkedésükkel a hazai ipartermékeket is értékesebbé, keresetebbé tehetnék, t. i. ha az iparczikkek szállitásának helyett *„külföldi iparczikkek szállitásának“* kifejezést juttatnánk érvényre a dijak felemelésénél, mi által a hazai iparunk előnyben részesitve, megerősödnék és ennek megerősödésével, az adóképesség növekedése folytán a hazai iparnak nyujtandó eme kedvezmény meghozná dusan kamatait az államkincstárnak is.

De nem volna igazságtalan ezen eljárás szomszédainkkal szemben sem, már azért sem, mert iparunk még nem oly fejlett és évtizedek mulva sem érhetjük el azon tökélyt, a melyen szomszédaink ipara van, sőt mert tudjuk, hogy külföldön csak azon ipartelepek utaztathatnak az államnyujtotta kedvezmények élvezete mellett, melyek ott honosak és igy mi magyarok oda csak nehezen vagy éppenséggel nem tudunk szállitani semmit s igy nincs mit törődnünk a szomszédunkkal hosszu, igen hosszu időre.

Ha kormányzatunk jóakarata a magyar fejlődő ipar iránt oly mértékben érvényesül, hogy az amugy is nehéz helyzetünk még inkább megnehezittetik, ugy a hazai iparpártolás jelszóje buborékkint fog eloszlani és czélt el nem érünk soha!

A művezetők társadalmi állása.

Irta: Paral Bertalan.

Az életpályák és foglalkozások társadalmi osztályozása — közfelfogás szerint — kvalifikáció, hivatali minőség és fizetési fokozat alapján történik. Ugy a lateiner, mint a kereskedő és ipari foglalkozást üző ember, lehetőleg beleillesztődik abba a rangbeli sorozatba, a mely az a külső tekintélyének legjobban megfelel. Vannak azonban élethivatások és foglalkozások, a melylyekkel szemben az osztály-nyavalyával gyötört közfelfogás nem tudott kellőképen eligazodni. Ezen nem rangfokozott élethivatások legdönthetetlenebbje az ipari vállalatoknál alkalmazott mesteri, vagy az ujabb elnevezés szerint művezetői állás.

Nem osztály-kérdés ez.

Ezen társadalmi réteg életköre s felfogása sokkal népszerübb, semhogy az osztály- vagy rendi kérdés áldatlan ügyét bolygatná; de érezvén és látván azt, hogy társadalmi állá-

suk és jellegük a közfelfogásban ezideig nemcsak hogy nem domborodott ki kellőképen, de ez határozottan félreismertetett; joggal tehetik szóvá ezen ügyet.

A közbecsülésről nem szólhatnak, mert az egyéni érdemeken épül, s ezt igy minden embernek módjában van megszerezni és fenntartani; de ott, a hol elfoglalt állásuk helyes, vagy helytelen rangfokozása, anyagi vagy erkölcsi megrövidités von maga után: a jogos védelemnek helye van.

Hisz jól tudjuk azt, hogy a művezetők társadalmi minősitése még a biróság előtt is csak szokáson alapszik. Maga az 1884. évi XVII. t.-c. sem ismert mestert, vagy művezetőt, s perdöntéskor őket csakis a fontosabb teendőkkel megbizott iparossegédek fogalma alá veszi, holott külön megnevezi a könyvvezetőket, üzletvezetőket, utazókat, raktárnokokat stb.

De, hogy állásuk értékelésében mily nagy az eltérés, világosan bizonyitja az is, hogy egyes vállalatoknál a művezetők állás, hatáskör s fizetés tekintetében oly eltérő fokon állanak, hogy épen csak elnevezésük szerint hasonlitanak egymáshoz.

Némelyik gyárban, vagy vállalatnál a művezető a vállalat üzemvezetője (Amerikában pláne alvállalkozója a gyárnak) széles hatáskörrel, intéző joggal, állandó jelleggel, s tekintélye egyenlő a vállalat kereskedelmi ügyeinek intézőivel, azonkivül mint tisztviselő szerepel, mig máshol csak heti- vagy legfeljebb havibéres alkalmazott lehet, majd meg egyebütt legfeljebb csak az altiszti rangot és cimet érdemelheti ki. Minthogy pedig a művezetőket képző állami ipariskola önkénytességre jogosit s igy katonatiszti rang elnyeréséhez is utat nyit: nevetséges helyzet és ellenmondás álhat elő, ha egy tiszti rangot nyert udvarképes ifju, altiszti minőségben szolgált a polgári életben. Ha pedig az altiszti állás a katonatiszti rang elnyerhetését lehetetlenné teszi, akkor nem nevetséges, de szomoru a helyzet.

És ez a fonákság a társadalmi érintkezésben is ép oly élesen kiválik. Mig egy helyütt az irántuk táplált általános közbecsülés és tisztelet áthidalja azt a képzelt válaszfalat, a mely a munka emberét a latájnertől elválasztja, addig más helyen ez oldalról már bizonyos kimért, ildomos mellőzést kell tapasztalniok az érintkezésben.

S hogy ez igy van, annak beismerését nem kell restelniök; kimondhatják bátran, hogy a munka és kérges kéz becsülése az ó-világban — fájdalom — még nem érte el azt a fokot, a mely őket társadalmilag ily értelemben képesiti; még nem tanultuk meg a magunk kárán, hogy a közjólétet s az egyéni boldogulást csak a munkás megvetett keze biztositja, S a mig csak a tanulás s nem a tudás minősiti az embert, addig az osztályok uralma nem méltatja az egyéni érdemet.

Pedig ha szétnézünk a világba: hány nagy és kiváló embert találunk, a kit nem az oklevél és czim, de a gyakorlat révén szerzett tudás és élettapasztalat tett a társadalom oszlopos emberévé.

Edison, Mr. Schwab, Wanderbilt, Astor, Ganz Ábrahám, Halske stb. a gyakorlati élet gyermekei voltak. De ha magasabbra megyünk: ott vannak a mai Warwick grófok elődé Greville Vilmos, a ki egyszerü gyapjunyiró volt, a Dartmouth s Ducie nagytekintélyü családokat egy szücs illetőleg egy vándorszabó alapitá. Dudley s Ward lordok elődei aranyékszermüvesek voltak. Leed herczegség alapitója, Osborne Edward egy posztókészitőnél segédkezett. A hires Orosz Mencsikoff herczeg pástétom sütő volt. Franklin Banjamin az Egyesült-államok legnagyobb férfia, szappanos, később nyomdász volt.

S ha az önképzés és gyakorlat értékét a tudományos ágakon nézzük: ott van a hires Ferguson, a ki Skócia bércein báránybundában heverészve tanulta meg a csillagászatot; Drew a czizmafoltozás mellett a legmélyebb bölcselettel foglalkozott; Miller, mint napszámos, a földásatásoknál tanulta a földtant. Ott van a németek hires költője: Hans Sachs, a ki vargamester volt; ott van Burns Róbert, az angolok nagy lyrikusa, aki kecskepásztor volt. Rosegger Péter német költőnek Mürzzuschlagban még ma is büszkén mutogatják azt a mellényét, a melyet szabóinas korában csinált. A mi hires Munkácsink tudvalevőleg asztalos- és Fadrusz, a kolozsvári Mátyás-szobor zseniális megalkotója, lakatos legény volt.

Ez mutatja, hogy nem csak az iskolai tudás, de az egyéni tulajdonság, gyakorlati ismeret és szorgalom is nagygyá teheti az embert.

A kik pedig a becsületes munka emberét nem becsülik, azoknak szolgáljon leckéül ez a kis történet:

„Midőn XV Károly svéd király 1870-ben Bekaskov várában tartózkodott, Sven Nilsson, a nagybirtokos paraszt Oesterlöffből, ki osztályának érdekeit kitünően védte a parlametben, meghivatott a királyhoz a czélból, hogy az utóbbi őt a tüzérség szaporitása és Karlskrona megerősitésének megnyerje. Egy jelenlévő grófi tüzértiszt. ki a király különös kegyeiben állott, kedvét lelte volna a parasztal való incselkedésben és ezért megkérdezte: igaz-e, hogy ő valaha czizmadia volt.

— Igaz — felelé Nilsson — de ön, gróf ur, ugy-e nem volt az?

— Nem. De miért kérdezi ezt, Nilsson? — felelé a gróf.

— Nos, mert akkor gróf ur még maig is czizmadia maradt volna.

Azt mondja egy régi közmondás, hogy a munka nemesit. Ha ez igaz, akkor azon munkások, a kik a nemzeti iparállam kiépitésén annyit fáradtak, megnemesedtek annyira, hogy méltóbb helyet foglaljanak el a társadalomban.

Az elárusitó kiállitásról.

A szegedi ipartestület kötelékébe tartozó önálló iparosok évenkint elárusitással egybekötött kiállitásokat szoktak rendezni, melyeknek czélja, hogy a fogyasztó-közönséggel megismertessék készitményeiket. Ezen kiállitásokat a közönség nagy számban szokta meglátogatni és tetemes bevásárlásokat is eszközöl.

A legutóbbi ilyen kiállitásról a vezetők most terjesztik be az ipartestülethez jelentésüket az alábbiakban:

Tisztelt Elöljáróság!

Van szerencsénk a legutóbb tartott elárusitókiállitásunk eredményéről az alapszabályok 4. §-a értelmében jelentésünket a következőkben megtenni:

A kiállitásban való részvételét bejelentette 54 iparos, kiállitott 44 iparos.

A kiállitáson csinált forgalmat bejelentette 24 kiállitó; a bejelentett forgalom kitett 6888 koronát s igy a be nem jelentett 20 kiállitó forgalma és a kiállitás révén a kiállitók üzletében történt megrendeléseket és beleszámitva, az anyagi eredmény legalább is 10,000 koronára tehető.

Mint örvendetes eseményt jelentjük, hogy a város közönsége szerény, de fokozatosan fejlődő kiállitásunk iránt fokozódó érdeklődést tanusitott; továbbá, hogy a kiállitás a legszebb rendben folyt le, mit a kiállitók példás magatartásán kivül az alapszabályoknak kell tulajdonitanunk.

Nem mulaszthatjuk el hálásan megemlékezni a helybeli iparpártoló szövetség hathatós támogatásáról is, mely a rendező-bizottsággal szakadatlan érintkezést tartott fönn és 5 kiállitót összesen 220 arany-korona jutalomban részesitett, 12 kiállitót pedig részben izlésszel előállitott, részben pedig versenyképes munkáikért diszes oklevéllel tüntetett ki s a kiállitásra alkalmi lapot adott ki, amelyben a kiállitók czégeit is ismertette s ezek által lényegesen fokozta ugy az iparosoknak a kiállitásban való részvételét, mint a közönségnek a kiállitás iránti érdeklődését.

Mulaszthatlan kötelességet vélünk teljesiteni, midőn javaslatba hozzuk, hogy:

az iparpártoló szövetségnek hathatós közreműködéseért s a kiállitóknak megjutalmazása és elismerő okmánynyal történt kitüntetéséért,

a városi tanácsnak a helyiség átengedéseért, Szabó Gyula kamarai titkár urnak és Pataky Simon tanár urnak az alkalmi lap szerkesztéseért;

a biráló bizottságnak, névszerint: Ákos Arnold kir. iparfelügyelő, László Gyula kir. tanácsos, Pataki Simon tanár, Perjéssy László kereskedelmi iskolai igazgató, Füleki József, Raffay László és Eperjesi Imre fa- és fémipari szakiskolai tanár, Kalmár István ipartestületi elnök, Juhász Antal másodalelnök és Szilber Dezső uraknak részrehajlatlan birálatáért és fáradozásaiért;

a gazdasági egyesületnek helyiségei átengedéseért

a t. elöljáróság átiratban köszönetet fejezze ki és felkérje, miszerint az elárusitó kiállitásunkat jövőre is hasonló támogatásban részesiteni sziveskedjenek.

Ezekben röviden beszámolván a kiállitás eredményéről, még csak azt kivánjuk megjegyezni, hogy most azon fáradozunk, hogy a kiállitókat az alapszabályok 20. §-a i) pontja értelmében gyakorlati irányu s igy kelendőbb czikkek készitésére ösztönözzük, továbbá, hogy a testületben képviselt, de a kiállitásban eddig részt nem vett iparágakat is bevonjuk, hogy igy kiállitásunk jövőre hü képét mutassa be a helyi iparnak.

Kiállitási szabályaink is módositást igényelnek, mire nézve van szerencsénk a folyó évi jun. hó 9-én tartott bizottsági ülésben módositott szabályokat bemutatni és kérni azoknak jóváhagyását.

Végül, tekintve, hogy a kiállitások sok irásbeli dologgal, ülésekkel és jegyzőkönyvfelvételekkel van egybekötve, amire sem mi alólirottak, sem a kiállitási bizottság nem vállalkozhatik, tisztelettel kérjük a t. elöljáróságot, hogy ezen teendők ellátásáról, melyek a jegyzőt hivatalos helyiségén kivül igénybe nem veszik, annál is inkább gondoskodni sziveskedjék, mivel ennek hiányában nem lehetünk azon helyzetben, hogy a kiállitás rendezése és vezetésével járó teendőket a megkivánt mérvben teljesithessük.

Lábdy Antal elnök. *Babós Elek* alelnök.

Azért foglalkozik lapunk e tárgygyal, hogy az ország azon városai, melyeknek fejlett iparuk van, kövessék a szegediek példáját s rendezzenek hasonló kiállitásokat, amelyek busásan jutalmazzák meg a reáforditott fáradságot.

Ha a most módositott szabályok az elöljáróság által jóváhagyattak, szintén lefogjuk közölni.

A helyi ipar bajai.

Kifogyhatatlan a helyi iparosok panasza az idegen ipar tolakodó versenye miatt, mely a helybeli sok mindenféle terheket viselő üzlettulajdonosokat a tönk szélére juttatja, ha az illetékes hatóság közbe nem lép. Szegeden az a sajátságos helyzet áll fenn, hogy az idegen ipartermékeknek sokkal több jog van biztositva, mint a hazai és helyieknek. Számtalan kofanépség egész éven át a hét minden napján árulhatja az idegen ipar termékeit, mig a hazai, illetve a helyi ipari termékeknek csak a heti és az országos vásárokon szabad kirakodni.

Ez elég furcsa állapot, de igy van.

Van még ezen kivül más ellensége is a helyi iparnak. Van öt országos vásárja, amely

legalább is öt hétre a nyakunkba zuditja az idegeneket, a sok osztrák és cseh iparral házaló szerbeket stbit; itt van a naplopóknak és dologkerülőknek egész serege, akik a kereskedésekben elromlott czikkekkel házalnak és a legképtelenebb hazugságokkal igyekeznek becsapni a közönséget; itt vannak a repülő dologkerülők, akik ellepnek minden utczát, amelyek a központokra vezetnek s elfoglalják az utczák jobb- és baloldali járdáit és nagy batyukban, hentesszatyrokban hordják az idegen rongyokat és elfogják a központokba igyekvő vásárlókat és merészen, fenhangon kinálják áruikat.

Ezek mind oly elemek, akik sem adót, sem más üzleti költségeket nem fizetnek, de még piaczi vámot sem. Ezek nemcsak az iparosságnak, hanem, 2—3 kereskedőt kivéve, akiknek czikkeit árulják, a kereskedők zömének is nagy kárára vannak.

És ha az illetékes vásárfelügyelő biztoshoz fordulnak panaszukkal a sérelmesek, azt a feleletet kapják, hogy csupán egy rendőrrel rendelkezik, akivel megakadályozni képtelen a repülők visszaéléseit s amidőn kisérletet tesz elfogatásukra, azok megszöknek előle.

Hát biz ez furcsa állapot, s ami a legfurcsább benne az, hogy a vásárbiztosnak el is kell fognia, ha megbüntettetni akarja őket. Hát nem elég ha följelenti illetékes fölebbvalójának a tetten érteket?

Elvárjuk az illetékes hatóságtól, hogy a nagy terhekkel küzdő üzlettulajdonosokat ezen, a városunkra szégyenletes állopotoktól, e dologkerülő naplopók hadától mielőbb mentse meg, hogy ne legyenek kénytelenek ezen kézzelfogható visszaéléseket tovább is tűrni az érzékeny kárt szenvedő hivatásos üzlettulajdonosoknak, kik ezek kedvéért nem hagyhatják abba üzletüket, mig a dologkerülők választhatnának maguknak más pályát is, ahol talán becsületesebb uton is megélhetnek.

De megrovást érdemelnek azon kereskedők is, akik ilyeneknek árut adnak, mert jól tudják, hogy azok nem a maguk használatára veszik tőlük oly nagy mennyiségben azt, hanem, hogy tiltott módon a hivatásos üzletembereket megkárositsák.

Hát kérdjük: nem-e a csalással határos az, midőn egy ily naplopó beállit egy házhoz, például egy nagy szőnyeggel és elmeséli, hogy azt egy vasuti hivatalnok vette részletfizetésre, ki most megszorult pénz dolgában és a drága szőnyeget potom 30 frtért eladja; holott az a szőnyeg még teljesen uj, juttaszövetből való s ára a helyi szőnyegkereskedésekben épen 8 frt.

Bizony ideje volna, hogy az illetékes hatóság hivatása magaslatára emelkedjék és minden rendelkezésére álló eszközzel rendet csináljon és megóvja a gondjaira bizott adózó polgárok érdekeit minden irányban.

Rendeletek és elvi határozatok.

Egy gyárban a női munkások az ellenük állitólag elkövetett durva bánasmód, jogtalan bérlevonások stb. miatt bérharczot inditottak, melyért a vezetők az I-ső és II-foku iparhatóságok által 30—30 korona vagy ennek megfelelő elzárásra ítéltettek.

Ez ügyben a kereskedelmi miniszter a következő elvi jelentőségü határozatot hozta:

. . . . . *város tanácsának.*

N. N. munkások ellen, a miatt emelt panasz tárgyában, hogy a többi munkást a munka abban hagyására fenyegetéssel rábirták, a város tanácsa részéről folyó évi julius hó 14-én 285. sz. a. hozott s az elsőfoku iparhatósági itélettel egybehangzó másodfoku itéletet, mely a vádlottakat az 1884. évi XVII. t.-cz. 126. §-ába ütköző kihágás miatt ugyanazon t.-cz. 164. §. alapján 30—30 kor. pénzbüntetéssel, illetve megfelelő elzárással bünteti, panaszlottak részéről a törvényes határidőben bejelentett felfolyamodás következtében felülvizsgálat alá vettem. Ennek eredményéhez képest az idézett másodfoku iparhatósági itéletet megváltóztatom s munkásokat az ellenök emelt fenti kihágás vádja és következményeinek terhe alól felmentem; mert mind a két panaszlott munkásleány csak 16 éves, akiknél azt, hogy a fenti nyilatkozatuk társnőiket megfélemlithette és szabad akaratuk érvényesitésében akadályozhatta volna, feltételezni nem lehet. Az a körülmény pedig, hogy a panaszlottak társnőiket a munka abbanhagyására rábeszélték s azokat, akik munkába állanak, sértő kifejezésekkel illették, az ipartörvény idézett szakasza alá egyáltalán nem vonható.

Budapest, 1902. évi szept. 30-án.

—

Az utóbbi napokban a következő közérdekü rendeleteket bocsátotta ki a kereskedelemügyi miniszterium:

1. 17,103—1902. sz. a. A *betegsegélyző pénztárak* által szügségelt *sebészeti kötanyagok, orvosi müszerek,* betegápolási készülékek stb. magyar forrásból szerzendők be.

2. 69,744—1902. sz. a. *Dohánytőzsdések* levélpapirral, képes levelező-lapokkal, s általán oly papirneműekkel, melyek a dohányzáshoz nem szükségesek, csak külön iparigazolvány alapján kereskedhetnek.

3. 62,489—190 . sz. a. *Dohánytőzsde* tartási jog kincstári adományozás tárgyát képezi. Dohánytőzsdék adásvételének közvetitése tehát, minthogy a jogot szabadon eladni és venni nem lehet; kihágást képez.

4. 60,067. sz. a. Az iparszerüen üzött *ablaktisztitás* és *szobabeeresztés* a munkaszüneti napokon d. e. 9 óráig végezhető.

[redacted] Kérjük lapunk vidéki megrendelőit, hogy az előfizetési dijakat — ha ezt még nem tették volna — beküldeni sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz: *Szeged, Kárász-utcza 7. sz.* [redacted]

„A MI LAPUNK“ TÁRCZÁJA.

Bakay Nándor emlékezetére.

Irta: Lábdy Antal.

(Folyt. és vége.)

Ez a nehéz küzdelem megakasztotta erélyét a jobb sorsra érdemes férfiúnak és midőn látta, hogy a legmegfeszitettebb erővel sem képes a nagy arányba berendezett üzemet föntartani, ismereteit fölhasználva, gyárát 1884-ik évben részvénytársulattá alakitotta át, a melynek vezetését elválalta.

Bakay Nándor szilárd akaratával, ellentmondást nem tűrő jellemével a gyár felügyelősége gyakran ellentétbe jött, ennélfogva állása tarthatatlanná vált a gyárban, miért is az igazgatóság elhatározta, hogy a gyár megteremtőjét végkielégitéssel elbocsájtja a kezelőségből. Ha semmi egyebet nem tett volna Bakay, mint e gyár alapitását, mely ma az ilynemű gyárak között első helyet foglal el a birodalomban, már akkor is megérdemli, hogy ne csak az iparosság, melynek mindig lelkes szószólója volt, hanem az egész társadalom hálásan emlékezzék meg Szeged városának ezen józan, fáradhatlan és törekvő munkásáról, aki még ezen anyagi visszaesése után is hasznos szolgálatot teljesitett szakmája fejlesztésében.

Midőn az általa alapitott gyár kötelékéből 1886-ik évben kilépett, az állam, méltányolva a szakmájában kifejtett tevékenységet, állami költségen hosszabb tanulmányutra küldötte, hogy Olaszországban a fejlődöttség magas fokán álló kender- és len-kikészités módját elsajátitsa és hazánkban is meghonositsa.

Tanulmányutjáról visszatérve, leszámolt tapasztalataival, és hazánk több kendertermelési vidékén bevezette a legczélszerűbb olasz-rendszerű készitési módot.

Ezután már csak áldott neje által vezetett kender- és kötélnemű kereskedés volt egyedüli életfönntartási forrása, amelynek jövedelme nem igen födözte a jobb nevelésben részesült gyermekek továbbképzésének költségeit.

Midőn 1890. évben a szegedi kereskedelmi és iparkamara megkezdte működését, Bakay Nándort, az ipartéren szerzett érdemei elösmeréseül, iparostársai II-od titkárnak megválasztották, ezzel az iparosok ujabban bebizonyitották, hogy az érdekeikért küzdő férfiakat megtudják becsülni.

A közmondás tartja, hogy a csapás nem jön egyedül. Az érzékeny nőt, a jó anyát az anyagi csapások folytán beállt lelki gyötrelmek annyira lesujtották, hogy egészsége napról-napra fogyott. 1896. junius 20-án nemes szive megszünt dobogni.

Az áldott lelkű hitves, a jó anya halála után, szomoru özvegységre jutott Bakay Nándor, munkába temetvén bánatát, nem igen kereste a zajos társaságot, szomoru visszavonultságban az elveszett családi boldogságát kereste, családi otthonra vágyódott, és még ugyanazon év végén 63 éves korában ismét megnősült.

Ezen boldognak látszó házasságból egy gyermek született, de a sors kegyetlen keze ezt a boldogságot is megirigyelte tőle.

Midőn Bakay Nándor 1898-ban megtámadott egészségének helyreállitása czéljából szabadságra ment, a szorgalmas asszonyka a butortisztitáshoz használt borszeszt véletlenségből meggyujtotta és amint azt oltani akarta, ruhája is tüzet fogott, a veszedelembe lélekjelenetét elvesztvén, égő fáklyaként rohant a szabadba, mindaddig, mig irtózatos égési sebekkel boritva, össze nem roskadt.

A beteg férjet sürgönyben értesitették a szerencsétlenségről, ki kuráját abban hagyva, sietett haza, de a szerencsétlennek oly sulyosak voltak égési sebei, hogy az orvosi tudomány már nem segithetett rajta, irtózatos kinok között meghalt.

Ezután mégegyszer megnősült Bakay, ez a házassága azonban más irányban keseritette el a sok küzdelemtől megtört 69 éves aggastyánt.

A fáradhatatlan munkás, józanéletű, de hullámzó sorsu ősz férfiu 1902. január 25-én hosszas gyötrő betegségtől kinozva meghalt.

Végtiszteletén a társadalom minden osztálya képviselve volt; a nagyszámu gyászoló közönség előtt az ipartestület részéről csekélységem volt megbizva a gyászbeszéd megtartásával. Beszédemet az igaz részvét és barátság sugalta.

Legyen áldott emléke!

Felhivás

a szegedi ipartestület szakosztályaihoz.

Alólirtak felkérik azon t. szakosztályokat, melyek az állandó árucsarnok létesitése tárgyában még gyülést nem tartottak, hogy azt még e hó folyamán megtartani s az eredményt alólirottaknál bejelenteni sziveskedjenek.

Szeged, 1902. okt. 18.

Lábdi Antal, szerv. bizottsági elnök. *Babós Elek,* szerv. bizottsági jegyző.

HIREK.

Állandóan figyelemmel kisérjük hazai kivitelünket, nemcsak kizárólag a mives iparra vonatkozókat, hanem mivel hazánk iparosainak egy része ipara mellett gazdasággal is foglalkozik, az ipar-gazdaságunkat és a háziipart érdeklőket is rövid kivonatban közölni fogjuk. Ez által nem czélunk iparosainkat külföldi hóditásokra s a hazai piaczok elhanyagolására ösztönözni,

mert addig, mig a hazai piacz a külföldé, legfőbb törekvésünknek oda kell irányulnia, hogy azt magunknak visszahóditsuk. Ezt nemcsak hazánk iránti kötelességünk, hanem saját jól felfogott anyagi érdekeink is parancsolják. Sokkal könnyebb hazai piaczainkat meghóditani, mint a külföldit, mert a mi piaczaink szükségleteit ismerjük s itt áruinkat kevesebb költséggel értékesithetjük. De tény, hogy minden országnak, minden nemzetnek meg vannak a maga fölösleges, különleges termelvényei, amelyeknek az ország határain kivül való értékesitése válik szükségessé, azért hasznos szolgálatot vélünk teljesiteni ezen közleményeinkkel.

Érdeklődőknek szivesen szolgálunk dijmentesen bővebb felvilágositással, ha ezért hozzánk fordulnak.

— **Szükkeblüség.** A szegedi iparpártoló szövetség, mivel tagsági-díj jövedelme nincs — utóbb 200 korona évi segélyt kért a várostól, hogy hazafias czéljait megvalósitandó, némi anyagi eszközökkel is rendelkezzen. A tanács pártolta is a kérést, de a pénzügyi bizottság — ugy látszik tájékozatlanságból — nem szavazta meg a segélyt. Mi nem féltjük azért az ügyet, mert a közgyülés bizonyára talál alkalmat a kétségkivül nagyon méltányos és hazafias czélból eredő kérés teljesitésére.

— **Közmühely-szövetkezet Szegeden.** Azon alkalomból kifolyólag, hogy a kereskedelemügyi miniszter 10000 koronát felajánlott egy — a szegedi fa- és fémipari szakiskolával kapcsolatosan fölállitandó közös köszörülő mühely czéljaira — igen üdvös és életre való terv merült föl, melyet legszivesebben karolt föl a szegedi kamara is. Szó volt ugyanis arról, hogy a közös mühely akkor volna czélszerü, ha mindenik iparosnak külön helyiség állana rendelkezésére, hová üzemét teljesen áttehetné az iparos a hajtó *erő* és munkagépek közös és folytonos használata czéljából. Erre azonban az iskolában megfelelő hely nincs. Többen azon igyekeznek tehát, hogy közösen épitenek egy nagyobb (15—20 mühely befogadására alkalmas) épületet egy, a várostól remélhetőleg kieszközölhető ingyen-telken, hogy az állam által adományozott motort és munkagépeket ki-ki használhassa. Nagy előny származnék ebből, mert mindegyik iparos mühelyébe be volna vezetve az erő és akkor vehetne géperőt igénybe, mikor akar. Ez ügyben a már is jelentkezett számos érdekelt, néhány nap mulva előértekezletet tart és az ügyet azután a kamara veszi kézbe. Bővebb felvilágositás a szegedi kereskedelmi és iparkamaránál nyerhető.

— **Az összetartás eredménye.** Menynyire szükséges az összetartás, ha bármily ügyben is czélt elérni óhajtunk, legjobban beigazolják a magyarországi nyomdászok, a kik erős akarat és szivós kitartással küzdenek az őket fenyegető sérelmek eltávolitásán. A tervbe vett közigazgatásunk államositása ugyanis gyors léptekkel halad megvalósulása elé, mely eszmének felvetésekor arról is szó esett, hogy majd a szükséges nyomtatványokat *egy helyről* fogják beszerezni, mi jóllehet az államháztartásra előnyösb volna, ha viszont nem koczkáztatná az állam száz meg száz viruló nyomdavállalatnak elpusztulását. Hazánk nyomdászai tehát előbb szükebb körben, majd országos értekezleten, legutóbb pedig az intéző köröknél tisztelegve védekeztek ezen létüket koczkáztató terv ellen és sikerült felhozott érveikkel meggyőzni az intéző köröket, miszerint tervük kivitele esetében a magyar nyomdaipart, mely a vidéken a közigazgatási nyomtatványok készitésére van utalva — teljesen tönkre tennék. Örömmel olvassuk, hogy a nyomdászok fáradozásai minden tekintetben kielégitőleg lett magasb körökben elintézve.

— **Magyar iparos találmánya.** *Winklarek* Ferencz debreczeni vakolómester, eredeti módot fedezett fel épitőanyagoknak s ezekből falaknak, mennyezeteknek előállitására. A feltaláló találmányára szabadalmat kért, melyet 25,534. szám alatt meg is kapott.

— **A temesvári kereskedelmi és iparkamara** utóbbi ülésén több helyi jelentőségü tárgyon kivül foglalkozott az *állomási árucsarnokok* ügyével is és — a magyar ipar érdekeinek figyelembe vételével — csaknem ugyanoly határozatot hozott, mint a szegedi kamara: magáévá teszi ugyanis a hazai ipar pártolása érdekében azon eszmét, hogy a forgalmasabb állomásokon, *tisztán hazai iparczikkeknek* megfelelő ellenőrzés mellett való elárusitása czéljából árucsarnokok létesittessenek, de kivánatosnak tartaná, ha nem csupán egy megjelölt czég részesülne ily előnyben, hanem minden állomásra nézve külön pályázat hirdettetnék, hogy alkalma legyen a vidéki iparos-szövetkezeteknek és kereskedőknek is részt venni a pályázaton. Szomoru dolog, hogy némely lap és a fővárosi nagykereskedők ellenzik e szép és eredményeiben rendkivül üdvös eszmét, mely arra van hivatva, hogy a létező magyar ipari termékeket az állomásokon megforduló utasokkal megkedveltesse és másrészt *ösztönözni a kereskedőket, hogy kutassanak magyar beszerzési források után és vegyék igénybe a magyar ipart.*

— **Egy érdemes férfi halála.** *Kátay Ferdinánd* általán szeretett tagja volt a szegedi társadalomnak, a ki e hét folyamán hosszas, lappangó betegség után bár, de váratlanul elhunyt Az iparosok jóakaró barátjukat vesztették benne, ki, mint több ipari-vállalat részese, beltagja volt a szegedi kereskedelmi és iparkamarának is. Az általános részvéthez mi is füzzük a magunkét.

A tanoncz-iskolai mulasztások oly nagymérvüek, hogy az iskolai igazgató kénytelen a tanonczok gazdái ellen a megtorló lépésekhez folyamodni. Csodálkozunk tanoncztartó iparosainkon, hogy az immár 18 éves törvényt még

ma sem ismerik, vagy tiszteletben nem tartják. Mi akik ismerjük az egyes iparágak különlegességét, azt hisszük, azon sok iskolamulasztás nem annyira a törvénynyel való ellenkezésekből, mint inkább a tanonczoknak mestereik tudtán kivüli hanyagságából erednek. De ha igy van, akkor is hibát követnek el az iparosok az által, hogy nem ellenőrzik tanonczaik iskolalátogatásait; ezzel pedig önmaguknak tartoznának, mert igy könnyen kibujhatnának az érzékeny pénzbüntetés alól. Az meg épen menthetetlen hiba, hogy még a beiratkozásra sem forditanak figyelmet. Igy megsemmisül az igazgató minden jóakarata irányukban és ne hibáztassuk, ha törvény által előirt kötelességét teljesiti, midőn az ily mulasztásokat átteszi a kihágási biróhoz. Figyelmeztetjük iparostársainkat, hogy számosan kerülnek közelebb a kihágási biró elé, akiknek tanonczai maig még beiratkozva nincsenek.

— **Uj kamarai tagok.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara tagjai sorában egymásután három tagsági hely jutott üresedésbe váratlan elhalálozás folytán és ezeket a helyeket most töltötte be a kamara. A Pitzer Sándor hmvásárhelyi ipartestületi elnök elhunytával megüresedett helyre kültagul *Feiner* Mór ottani czipész, May R. Miksa szegedi keresk. beltag helyébe *Vékes* István fűszerkereskedő, Kátay Ferdinánd ipari beltag helyébe pedig ifj. *Csérzy* Mihály hivatott be, mint a kik a legutóbbi választás alkalmával legtöbb szavazattal lettek póttagokul megválasztva. A szegedi iparos-póttagok között első helyen állnak most Juhász Antal testületi alelnök és Rubin József kárpitos egyenlő számu szavazatokkal.

— **A kerületi iparmuzeum** a szegedi kereskedelmi és iparkamara házában nyitva áll vidékiek részére naponta, helybeliek részére vasárnaponkint.

— **Lámpagyár Szegeden.** Arról szól a hir, hogy egy külföldi gyáros, a ki a m. á. vasutaknak lámpaszállitója, itt Szegeden lámpagyárat szándékozik fölállitani. Nem igen tudunk az ilyen hirekben hinni. Már annyi gyárt állitottak fel hazánkban eszményileg, hogy ezt a hirecskét is kétséggel fogadjuk, mert ha nagyritkán komolyan foglalkozik is valaki gyáralapitással, rendesen hajótörést szenved hatóságunk szükmarkuságán és az ily vállalatok iránti érzéketlenségén.

— **Háládatlan mesterség.** Szegszárdon megjelenő „Nyomdaipar Magyarországon“ czimü szaklap a következőket hozza: „*Kassán* a „Guttenberg“ nyomdában két leány szedőtanulónak lett alkalmazva s igy ez az első eset Magyarországon, hogy leányok is mennek e mai napon már oly háládatlan mesterséget elsajátitani.“ Mi a nyomdászokra nézve nem tartjuk szerencsétlenségnek, ha fiuk *helyett* lehetőleg minél több leány-nyomdász tanoncz lesz alkalmazva, miután ezek, ha felszabadultak, női hivatásuk és szervezetüknél fogva ugyis csak rövid ideig gyakorolnák ezen iparágat és *tért engednének a férfi-személyzetnek,* mely időközben csak csökkenhetett a női tanonczok alkalmazása által és igy a férfiak tudásukat és képzettségeiket *jobban érvényesithetik majd.*

— **Visszaélések a megrendelés-gyüjtések körül.** A *szegedi* kereskedelmi és iparkamara utóbbi ülésén érdekes módját tárgyalták a megrendelés-gyüjtési tilalom kijátszásának. Egyik pozsonyi czég ugyanis azon a czimen, hogy az általa forgalomba hozott fehérnemük gomblyuk-kivarrását, azsur-munkáját stb. házilag készitteti, igazolványt kért a városi hatóságtól és *teljes menyasszonyi kelengyékre* gyüjt megrendeléseket házi-ipari termékek czimén. A szegedi kamara több kereskedő panasza folytán fölterjesztést tett a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a törvény kijátszására czélzó visszaélés ezen neme se legyen ismeretlen és e gyakorlatnak már elevé utját vegye *gyors intézkedéssel,* mert ha általános lenne e szokás, minden vászonkereskedő szabadon gyüjthetne megrendelést, hiszen a fehérnemük himzési és egyéb diszitési munkáit majdnem mindenütt háziiparszerüleg állitják elő. Ebből azonban még nem következik, hogy az ausztriai gyárak importált készitményei magyar háziipari termékeknek minősittessenek, még ha a gomblyukokat és monogrammokat magyar leányok varrják is.

— **A honvédség részére** a jövő évben szállitandó bakancsokból 4490 pár jutott a szegedi kamara területére, melyből a szegedi bőripari szövetkezetnek 1500, a hódmezővásárhelyi alkalmi szövetkezeteknek 1640, a szentesi iparosoknak 700, a kulaiaknak 350, a bezdániaknak 300 pár jutott s igy a szegediek 450 párral kaptak többet, mint az előző évben.

— **Hazai kisipar.** Minden czikk, amely nagyobb keresletnek örvend, rendszerint nagyobb vállalkozók részéről gyárilag lesz előállitva, miáltal a kisiparosság megkárositva lesz. De emiatt még sem okolhatjuk a gyáriparost, a nagyobb vállalkozót, mert sajnos, kisiparosaink között alig-alig akad egynehány, akik szakmájuk — a mindennapi munkájukon tul igyekeznének valamit tömegesebben, nagyobb mennyiségben előállitani, hogy ezáltal egyes készitményeikkel felvehessék a versenyt a nagy tőkével rendelkező gyárak czikkeivel ugy csin, mint ár dolgában. Pedig de sokféle apróság van, amit a kisiparos még jobban és olcsóbban birna előállitani mint a gyáripar, amennyiben ő, esetleg egyéb munkák hiányában, szabad idejét az illető czikkek kidolgozására használhatná fel és az eként készült áruit értékesitve, majdnem tiszta haszon volna mindaz, amit ilyféle különlegességért bevett. Ezen elvből kiindulva ifju *Beller Péter* esztergályos iparostársunk H. M.-Vásárhelyen egy tenta-itató-deszkát készitett, az eddigiektől eltérően, hozzánk is beküldve azt, megbirálás czéljá-

ból. — Felhozzuk ezen esetet tehát azért, hogy serkentsük iparosainkat szabad vagy munkanélküli idejükben szakmájukba vágó munkák készitésére, melyeknek értékesithetésére készséggel, önérdek nélkül, teljesen dijmentesen állunk szolgálatukra, s annak örvendenénk leginkább, ha ezen a téren minél többen fordulnának hozzánk s ha közbenjárásunkkal sikerülne a készitményeket minél jobb áron értékesiteni.

— **Egy kis számcsoportositás.** Lapunk egyik kedélyes barátja, ki egyébiránt jó ismerője az iparos-bajoknak és mozgalmaknak, az iparosság évtizedes küzdelmeiről az alábbi elmés számcsoportositást állitotta egybe. Derült keltő lehetne, ha nem rejlene benne némi történelmi igazság is.

„Az önálló vámterület érdekében 322 kongresszus tett fölterjesztést és e kongresszusokon 2416 szónok 2.456,246 szóval fejezte ki keserveit. Az Ausztria elleni jókivánság 56,742 szóban nyert kifejezést. 46 vármegye, 92 város, 5678 község kérte az önálló vámterületet ismételt fölterjesztésekkel, 24,693 esetben foglalkoztatván a képviselőház kérvény-bizottságát. Az országgyülésen 1870 óta 10,312 beszéd hangzott el évégből és a miniszterek 7312 esetben kitérően válaszoltak. Az önálló vámterület mellett 1626 röpirat jelent meg 3.262,572 oldalnyi terjedelemben, 312 mélyen gondolkozó elme hibbant meg már a fejtegetések hatása alatt. A mai képviselőház tagjai közül, beszámitva a függetlenségieket, 412 képviselő nyilatkozott programmbeszédjében a kérdés mellett, 399 meg is igérte, hogy pártolja, de (leszámitva a függetlenségieket) csak 2 tartotta meg szavát. Testületi-, egyesületi- és magántárgyalás a lakosság minden rétegében 78.416,269 esetben tartatott és a férjek, kik belehevülve a dolog lényegébe, időn tul gyüléseztek és vitatkoztak, otthon 92,538 pofot kaptak a házi sárkánytól. És még higyje valaki, hogy nem érett meg a kérdés eléggé a megoldásra . . .

— **A betegsegélyző pénztárak** által szükségelt sebészeti kötanyagoknak, orvosi müszereknek stb. magyar gyárosoktól való beszerzése tárgyában a K. M. 1902. szeptember hó 24-én 16,103. sz. a. valamennyi másodfoku iparhatósághoz intézett rendelete: „Egyik hazai kötszergyáros panaszából értesülvén arról, hogy a betegsegélyző pénztárak egy része, mindenesetre tájékozatlanságból, a megbetegedett tagjaik gyógykezeléséhez szükséges sebészeti kötanyagokat, orvosi müszereket stb. külföldi czégektől szerzi be, felhivom az iparhatóságot, hasson oda saját hatáskörében, hogy a területén müködő betegsegélyző pénztárak a sebészeti kötanyagok, orvosi müszerek, betegápolási készülékek, s egyáltalán a kórházi berendezéshez szükséges anyagok beszerzése alkalmával a magyar gyárosokat is szólitsák fel ajánlattételre s azokat a külföldiekkel szemben részesitsék mélytányos előnyben. Kérdezősködésre a szakbavágó hazai czégek felől a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága Budapesten dijtalanul és azonnal nyujt tájékozást“.

— **Gazdasági kamarák** fölállitását tervezik Francziaországban csaknem olyan szervezet mellett, mint nálunk önállanak a kereskedelmi és iparkamarák. E kamaráknak föladatuk lesz mezőgazdasági kérdésekben véleményt adni a földmivelésügyi miniszternek.

— **Reszelővágó iparosaink** figyelmét felhivjuk egy uj reszelővágó gépre, mely a kézileg vágott reszelőket van hivatva egészen kiszoritani a forgalomból. Sheffieldben (Anglia) egy uj „Zeus“ nevü gép jelent meg az idén és jelentékeny feltünést keltett. Ez a gép 8 nagyságban gyártatik. A gép nagyon egyszerü, tartós és utólérhetetlen képessége van minden lehető alaku és nagyságu régi és uj reszelő vágásban. Vajha reszelővágó iparosaink is minél többen megértenék a kor intését s ahelyett, hogy a gyáripar versenyéről panaszkodnak, maguk is igyekeznének legalább is oly gépek beszerzésére, amelyek anyagi erejüket tul nem haladják, vagy pedig többen egyesülve, rendeznék be műhelyeiket, miáltal nemcsak a maguk javát mozditanák elő, hanem az ország közgazdaságára is haszonnal járó dolgot cselekednének.

— **Iparosaink apadása.** A lefolyt héten a következő iparosok szüntették be iparukat: Horváth Géza czukrász, Ördög István asztalos, Ördög Istvánné asztalos, Lippai Gyula mészáros, Barabás Antal kefés.

— **Sertéshuskivitel Kopenhágába.** Egy ottani czég sertéshust szándékszik kivinni Oroszországból Dániába. A Dániában nagy mennyiségben fogyasztott amerikai sertéshus ára ugyanis az utóbbi időben oly óriási arányban emelkedik, hogy Európába való behozatala csaknem lehetetlenné vált. Ezen áremelkedés főoka az általános ipari föllendülés Amerikában és következésképen a munkásosztály jövedelmének fokozódása, ami fogyasztóképességét növeli. Tekintetbe véve, hogy a borax-szal kezelt amerikai sertéshus amugy sem nagyon kedvelt a nyugateurópai piaczokon, a jelenlegi időpont nagyon kedvező volna arra, hogy megkiséreljük a sertéshus kivitelt Magyarországból Nyugat-Európa államaiba, főleg Dániába.

— **Kefebevitel Oroszországba.** Daczára az orosz kefeipar fejlődésének, még mindig figyelemre méltó a bevitel. A kefék fa, celluloid, fém, teknősbéka foglalattal vannak forgalomban. A bevitel — vám-megtakaritás szempontjából — szétszedett állapotban ajánlatos, olyformán, hogy a kefe felső, illetve külső része külön és a szőrözetet magában foglaló része szintén külön szállitandó, mert igy felkészitmény gyanánt vámoltatik el.

— **Románia Crajovai** alkonzulátusunk a jelentésében figyelmeztet, hogy a magyar és az osztrák *zománczozott edények* kiválóságuknál és olcsóságuknál fogva megfelelő gond mellett az odavaló importban fényesen megállhatnák helyüket. Különösen arra kellene figyelni, miszerint silány áru ne küldessék be; továbbá, hogy a magyar és bosnyák vasmüvek, *hengervasban* a felső sziléziaiakkal felvették a versenyt. Különösen kivánatos a megrendelések gyors teljesitése. Vastartókban Németország uralja a helyzetet olcsó ajánlataival. Hasonlókép dominál Németország vas- és horganylemezekben, végre hogy az odavaló import *női divatárukban* a monarchiából élénk, de Németországból is olcsó ajánlatok érkeztek női felöltőkben, jaquetekben és blousokban.

Vállalatok és árlejtések.

Az e rovatban közölt ajánlati versenyekről - melyek érdekelhetik gazdasággal is foglalkozó iparos, valamint kereskedő olvasóinkat is — bővebb felvilágositással kézséggel szolgálunk, ha a kérdésekhez a megfelelő válasz-bélyeg van csatolva.

* * *

Az aranyos-maróthi m. kir. államépitészeti hivatalhoz a körmöczbányai állami csipkeverő iskola helyreállitására; előirányzat 2857.73 kor., bánatpénz 5%. Határidő: *f. évi okt. 30.*

A csongrádi kir. járásbiróság vezetőjéhez a csongrádi kir. járásbiróság épületének két helyiséggel leendő kibővitésére: előirányzat 3528 kor., bánatpénz 5%. Határidő: *f. évi okt. 31.*

Kérdések és feleletek.

Kérdések.

1. számu. Mint a kerületi betegsegélyzőpénztárnak tagja, tisztelettel kérdem, hogy családom tagjai részesülhetnek-e orvosi segélyben és gyógyszerekben, továbbá hogy nőm gyermekágypótlékot kaphat-e itt is ugy, mint a fővárosban?

2. számu. Azon dohánytőzsde, mely papirárulásra is megkapta az iparigazolványt, tarthat-e irószereket, iróaljzatokat, finom irókészleteket és egyéb irodai szükségletet is?

3. számu. Egy botgyáros *vad*-szarvakat keres megvételre, hol lehetne ezeket beszerezni?

Feleletek.

1. számhoz. A szegedi kerületi betegsegélyzőpénztárnak, alapszabályai szerint, csak azok tagjai, akik abba beiratkoznak és a tagsági illetékeket fizetik. A tag neje tehát férje után nem tagja. De jogában áll a tagnak nejét is beiratni. Ez esetben gyermekágyi segélyben részesül, amely egyenlő a táppénzzel és egyfolytában 4 hétig élvezi.

2. ssámhoz. Legyen az illető tőzsdés, akár más üzlettulajdonos, ha papirkereskedési iparengedélylyel bir, feltétlenül árulhat irószereket is, mert ezek a papirral összefüggésben vannak. Egyébiránt helyes, ha az, aki papirkereskedésre kér iparengedélyt, mindjárt az ezzel rokonságban álló és kiegészitő részekre is kér egyuttal engedélyt, mert a költsége és adója is egy.

Hasznos tudnivalók.

(Ezen rovat alatt állandóan közölni fogunk a gyakorlati életben előforduló hasznos tudni valókat, hogy azokat adandó alkalmakkor t. olvasóink értékesithessék).

A friss vakolattól nedves falak gyors kiszáritása czéljából felül nyitott vaskemenczében szenet (faszén, koksz) égetünk el. A szén égéstermékeképen fejlődő széndioxid hat a falakra száritólag. Az eljárás másnap és harmadnap ismétlendő. Természetes, hogy a szén meggyujtása után az ablakok bezárandók — s ha a szobából eltávoztunk — az ajtók is. Széndioxidot ugy is fejleszthetünk, hogy krétára (mészkőre, márványra, dolomitra) sósavat öntünk.

Az aranyozott fémtárgyak tisztitására leginkább ajánlatos 30 grm. boraxnak 1 klgrm. vizben való oldata, melylyel a fémfelületet enyhén ledörzsöljük; azután leöblitjük a tárgyat vizzel s száraz puha vászondarabbal letöröljük. Aranyozott keretek tisztitására csak tiszta vizet szabad alkalmazni, minthogy a boraxoldat a gyanta és sellakbevonással ellátott hamis aranyozást gyakran elrontja.

Az aczéltárgyak konzerválása. Ha az aczéltárgyat lenolajba mártjuk, az e kezelés által sokkal tartósabbá válik.

Országos vásárok.

Pót-vásárok.

Czegléd városban a folyó évi október hó 26. és 27-ére eső országos vásár ez évben kivételesen folyó évi *november hó 2. és 3-án,*

Mező-Kövesd községben a folyó évi szeptember hó 28. és 29-ére esett, de meg nem tartott országos vásár ez évben kivételesen folyó évi *október hó 26. és 27-én.*

Kis-Kőrös községben a f. évi október hó 12. és 13-ára eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi *október hó 19. és 20-án,*

Csötörtök községben a folyó évi október hó 23-ára eső országos vásár ez évben kivételesen folyó évi *október hó 21-én* fog megtartatni.

Uj vásár.

A kereskedelemügyi m. kir. minister folyó évi 32.038/902. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a Vas vármegye területéhez tartozó Nádasd községben minden év márczius hó 2-án és szeptember hó 1-én, ha pedig ezen napok vasár- és ünnepnapra esnek, ugy az azokat megelőző hétköznapon egy-egy napi terjedelemmel kizárólag állatvásár tartassék.

Október 22. Lugos, Szászrégen, Zsarnócza.

Október 23. Dalbosecz, Illok, Monyorókerék, Pivnicza, Székesút.

Október 24. Borzas, Csenej, Fazékfalva, Fényszaru, Füzes-Gyarmat, Heves, Jászfényszaru, Kis-Czell, Nagy-Palád, Szilágy-Cseh.

Október 25. Docha, Jarkovácz, Nagy-Szt.-Miklós, Nádudvar.

Október 26. Akna-Sugatag, Al-Csil, Baán, Bács, Békés-Csaba, Berzova, Erdő-Szt.-György, Felső-Vadász, Gesztely, Gyarmatha, Jakabfalva, Keczel, Kis-Szeben, Klenocz, Miszla, Mura-Szerdahely, Nagy-Kőrös, Nagy-Szöllős, Ó-Radna, Pápócz, Répcze-Szt.-György, Román-Kécsa, Sósmező, Szamosujvár, Száz-Csór, Viszló, Vörösmart.

Október 27. Homoród-Okländ, Mező-Kövesd, Mindszent, Nagy-Megyer, Tokaj.

Október 28. Böösz, Csenger, Felső-Petrócz, Igal, Istvándi, Kapolcs, Korpona, Magyar-Óvár, Mándok, Monor, Mura-Petrócz, Nagy-Szombat, Párkány, Péterhegy, Pörgölin, Szt.-László, Uj-Moldova, Zalaegerszeg, Djakovár, Kapronczа.

Szerkesztői üzenetek.

Lukovics János szövetkezeti elnök *Sárospatak.* Jól esik hallanunk e szavakat: „öröm hatja a szivem, ha azon óhajom beteljesül, hogy Sárospatakon több előfizetőt szerezhetek „A Mi Lapunk“-ra stb.“ Igy nyilatkoznak értelmes iparosaink, akik nem közönyösek saját ügyeik iránt. Várjuk igért b. sorait; iparostársi meleg kézszoritással.

Bodh József czipész-szaklap szerk. *Budapesten.* Reméljük, hogy megkap a levelünket; szivélyes üdvözlettel.

Könyves Mihály Hódmezővásárhely. Megküldöttük. Igen lekötelezné szerkesztőségünkent, ha alkalmilag megtisztelné lapunkat szakközleményeivel. Ha Szegedre hozza utja, legyen szerencsénk.

Deill Ferencz Déva. Megkaptuk, a keltezést elfeledte; megkapta ön az előbbi számokat? Üdvözlettel

Szentesi független 48-as népkör. A szentesiek kitüntették magokat; hálával tudatjuk, hogy a tiszta magyar városok várakozásainkat felülmuló örömmel fogadták „A Mi Lapunk“-at. Örvendetes jele ez annak, hogy magyar iparosaink a hallatlan olcsó szaklapjuk szellemi értékét kellőleg becsülik is. Üdvözlettel.

Osz József gépmühely *Aranyos-Medgyes.* Erdélyből is szépen sorakoznak táborunkba iparosaink. Kérjük, hogy ne sajnálná lapunk érdekében a fáradságát. Üdvözlettel.

Ipartestület Bácskula és *Ipartestület* Pécs. Megérkezett.

Benke József Gyülvész. Igazán megleptek kedves sorai. Hogyan került ön A „Mi Lapunk“-hoz Gyülvészen, ezen torontálmegyei oláh községben? Valószinüleg ön lesz ott az egyedüli, a ki magyar érzelmét hangoztatni me észkedik. Fogadja tiszteletünket.

Nagy-Kátai ipartestület: a rika hollók egyike!

Csáda Imre H.-M.-Vásárhely. Megkapta?

Agnelli Szabadka. Megérkezett. Lapunk részére megnyertük helyi képviselőül Heumann Mór ottani jóhirü könyvkereskedőt; kérjük, hogy ösmerőseit erre figyelmeztetve, buzditani szivesked jék „A Mi Lapunk“-hozi csatlakozásra. Szivélyes üdvözlettel.

Czeglédy Fülöp Szentes. A mult hó 27-én megjelent számunk *ezen negyed év első* száma gyanánt volt kiadva, hogy a 2. szám megjelenéseig bizonyosságot szerezzünk magunknak a lapnak létesithetése érdekében s ez volt oka annak, hogy a mult héten jelent csak meg a 2 szám; ezentul már szabályosan megkapja a lapot. Üdvözlet a szentesieknek!

Gáspár Imre Mélykút. Köszönjük jóindulatát, de nem vehetjük igénybe.

Wechsel könyvnyomda Szolnok. Szeliden mondva, az eljárás több mint tiszteségtelen.

Ifj. Beller Péter H.-M.-Vásárhely. Legyen szerencsénk. Üdvözlettel.

Kártély Imre Vajda-Hunyad. Az a „pesti ur“ egy szédelgő, ovakodjék tőle. — a másik kérdésére nem adhatunk választ, mert családi ügyekbe nem avatkozunk.

Szorgos János késes, *Mezőtelegd.* Még nem történt meg; nem is hisszük, hogy egyhamar megvalósul. Sajnos, hogy iparostársaink legnagyobb része nem bizik önmagában, hanem mindent felülről vár és gyakran megesik, hogy hüsitő eső helyett pusztitó jégverést kapunk. Fontoljuk meg cselekedeteinket és majd nem esik kára senkinek.

Kratochwill Gyula borbély, Makó. Szivesen teljesitjük óhaját és megküldjük Önnek az eddigi lappéldányokat. Számitunk igéretére.

Munkaközvetités.

Munkakereslet és kinálat 1902. évi október hó 17-ig.

	Kereslet	Kinálkozik
Arany- és ezüstmüves	—	3
Asztalos	111	482
Ács	3	65
Ágynemü- és kötszerkészitő	1	—
Bádogos	11	134
Bőrdiszárukészitő	—	—
Czipész	185	100
Czukrász, mézeskalácsos	2	14
Esztergályos (famunkára)	22	37
Fém- és vasesztergályos	2	14
Fém- és vasöntő	3	93
Fémköszörülő, csiszoló	1	57
Fodrász	7	131
Fonó- és szövősegéd	5	2
Fafaragó	13	22
Gáz- és vizvezetékszerelő	1	24
Gépgyártó, géplakatos	3	349
Gépszijkészitő	—	2

	Kereslet	Kinálkozik
Gőzkazán- és felszerelés-kész., kazánkovács	—	61
Hangszerkészitő	—	1
Hentes	4	106
Kalapos	—	8
Kádár	38	24
Kályharakó, kályhacsináló	6	4
Kárpitos	42	31
Kefekötő és fésüs	4	6
Kéményseprő	3	24
Kerékgyártó	25	45
Keztyüs- és sérvkötő-készitő	—	3
Kocsifényező	20	25
Kosárfonó	3	5
Kovács, késkovács, szerszámkészitő, reszelővágó	14	307
Kőfaragó	27	24
Kötszövő, kötősegéd	—	2

	Kereslet	Kinálkozik
Kötélgyártó	4	4
Kőműves	12	164
Könyvkötő	6	52
Lakatos	14	375
Mázoló	4	75
Mechanikus	1	63
Mészáros	1	65
Selyem- és kelmefestő	6	2
Órás	3	11
Pala- és cserépfedő	—	7
Paszománykészitő	—	1
Pék	—	35
Rézkovács	—	23
Szobafestő	1	77
Szűcs	4	12
Szabó (férfi és női)	224	161
Szijgyártó, bőröndös	10	44
Timár, varga, bőrfestő	—	3

☛ A munkaközvetités ingyenes, megkeresésekhez azonban válaszbélyeg csatolandó. ☚

PARAL PÁL

hentesárú- és húskülönlegességek üzlete

Szegeden, Kelemen-utcza,

az „Európa-Szálloda" átellenében. Telefon 128. sz.

Vegyes felvágottak nagy választékban.

Valódi **kassai, prágai** és **szegedi sonkák** dús raktára.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 7—3 3

Sajat gyártmanyu

PAPLANOK, MATRACZOK, valamint **szőnyegek, függönyök, vasbútorok és gyermek-koesik** legdíszesebb kivitelig, gyári árban kaphatók

özv. Reiser Fülöpné-nél

Szegeden. 6—5—4

Olvassuk! **Fontos!**

Eladás nagyban és kicsinyben.

Nélkülözhetlen háztartási, ipari és gazdasági czikkek!

KIZÁRÓLAG HAZAI GYÁRTMÁNYU

legszolidabb kivitelü kefeáruk a legolcsóbb árak mellett kapha ók:

Ifj. VAJDA SÁMUEL

kefeárugyár nagybani raktárában

SZEGEDEN, Vár-utcza 1. szám.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

BRAUN JÁNOS

első alföldi hangszerkészitő és látszerészeti üzlete

Kárász-utcza 7. → SZEGEDEN. ← Kárász-utcza 7.

Ajánlja a legjobb minőségü, saját készitésü 39-13-3

FÚVÓ- és VONÓ-HANGSZEREIT

és ezek alkatrészeit, mint: legfinomabb olasz és német **bélhúrokat, vonókat** stb. Dús raktárt tart mindennemü **hegedűk, gordonkák, gitárok, cziterák, nagybőgők, tamburák, czimbalmok, sipolák, (clarinetok), fuvolák, okarinák, harmonikák** és különféle **hangszerek,** mindenféle **rézfúvók** és **zenélő automatákból.**

Nagy választék **orrcsiptetők, szemüvegek, távi- és látcsövek, szesz-, hő- és légsúlymérők-, vizmértékek- és rajzeszközökben.**

Egyedüli készitője a megedzett rugékony acélszemüvegeknek.

Javitások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó

egy ujonan készült elegáns két üléses

cupé (batár) kocsi.

Bővebbet **Vicskó Testvérek** kocsigyártók B.-Csabán, Zsidótemplom-utcza 1760. sz. alatt. 58—2—2

TEVÁN ÉS HALÁSZI

első szegedi faszobrászati műtpartelepe.

Ajánlja dúsan fölszerelt raktárát, u. m.:

lapos oszlopdiszek, gömbölyü oszlopdiszek, kredenez rátét-támasz, sarokdiszek, kördiszek, rózsák, bútordiszekben stb., igen jutányos árakon.

Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve. 12—3—2

Első erdélyi görléczgyár

WEINRICH FRIGYES, SZASZ-RÉGEN.

Olcsó áron ajánlja gőzölt és jól kiszárított fából tetszetős alakban, tisztán készitett **görléczeit** minden faiparosnak. — Ingyen képes árjegyzéket küld. — Diófát magas áron vesz. — A gyár nagyobbitása végett egy még jó karban lévő 12 lóerejü Hoffmeister-féle gőzmotor és egy egész uj injektor olcsón eladó, vagy egy 25—30 lóerejü félstabil gőzgéppel elcserélendő. 22-13-4

Rápolti, Kun és Tóth

műszövők,

valódi lenárúk, finom kamuka asztalneműek, jaquard-mintás és nyüstös-árúk s a székely házi szövött czikkek készitői

Székely-Udvarhelyen.

Alföldi képviselete:

BABÓS ELEK kötszövőnél

Szegeden. 23-13-4

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapittatott 1847.

Brauswetter János

Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórás, föltalálója a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javitások pontosan eszközöltetnek.

Telefon 146 sz. Telefon 146. sz.

Schlesinger Mór

SZEGEDEN,

Párisi-körut 35-ik szám.

Mindennemü

fütőszén-, coaks-, kovácsszén- és faszén-raktár.

öl- és vágott-fa eladás

nagyban és kicsinyben.

ELSŐ SZEGEDI

HARISNYAKÖTŐGYÁR.

Babós Elek

kötszövő-gyára Szegeden.

Nagy raktár

minden e szakmába vágó czikkekből.

Egyedüli beszerzési forrás saját készitésü egész vékony kötött harisnyákban.

Elvállal fejeléseket, még a vékony szövötteket is, 25—50 krig.

Seelenfreund S.

vésnöki és előnyomtató müintézete,

SZEGED, Valéria-tér 9. sz.

Vésnöki müintézetemben és előnyomtató-mintakészitő mühelyemben készittetnek a legszebb kivitelben **bélyegzők** és **pecsetnyomok.**

Egyletek részére ZÁSZLÓSZÖGEK.

Teljes előnyomda berendezéseket, gyorsan és olcsón **részletfizetésre** is szállitok

Latin, gót, héber és ciril táblák, betük, monogrammok, templomi fölszerelésekre különösen be vagyok rendezve.

Vidéki megrendelések gyorsan és legszebb kivitelben eszközöltetnek.

A szegedi és szabadkai uj zsidó templom vésnök-munkáinak szállitója.

Takarékosság és tisztaság kedvelői figyelmébe!

Szabó Károly

vegyi tisztitó-intézete

ZENTÁN.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát.

Pontos kiszolgálás.

Legszebb kivitel. Jutányos árak.

Különlegesség:

Férfi-ruhák tisztitása.

Egy teljes

FERFI ÖLTÖNY

(kabát, nadrág és mellény)

vegyi tisztitása, vasalássa

3 korona. 66—0—1

A tisztitott ruhák rendesen visszanyerik eredeti szinüket, i mt ujaknak látszanak és a kiszolgál s után azonnal használatba vehetők.

Vidéki megbizások gyors eszközlése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kérem vis zaélések kikerülése végett **czégemre ügyelni!**

Holtzer Kálmán fia

Holtzer Dániel

zeged, Oroszlán-utcza 21. sz.

mérték szerint készit hazai gyártmányu téli szövetből 61—2—2

férfi uri ruhát 18 frtért.

Vagyok bátor az igen tisztelt iparpártoló közönség figyelmébe rendelés folytán ***saját készitésü kosárfonó és fonott-butor munkáimat*** ajánlani u. m.: bambus-, bors és spanyolnád-, gyékény- és szalmafonat, valamint ***fűzvessző-butor*** munkákat, uj ***gyermekfekvő-*** és ***ülőkocsikat, fákosár, utazó-, ruhás*** és ***bevásárló-kosarakat*** stb

nádszék-fonást,

ugyszintén minden e szakmába vágó munkák mindenféle javitását a legrövidebb idő alatt, jutányos árért készitek.

Az igen tisztelt rendelő közönség b. pártfogását kérve,

tisztelettel

BIRÓ JENŐ

kosárfonó és fonott-butor készitő,

Szegeden, Takaréktár-utcza 3.

Glöckner József

az Alföld egyedüli legjobban berendezett

VEGYI TISZTITÓ és MŰFESTŐ GYÁRA

férfi, női és gyermekruhák, végáruk és ***csipkefüggönyök számára.***

Főüzletek SZEGEDEN:

Iskola-utcza 27—28. saját ház. . . . .

. . . Kárász-utczán a Prófétának által.

Bástya-utcza a Stefániával szembe. . .

Fióküzletek:

Temesvár: belváros Jenő herczeg-utcza.

. . . . . **Ujvidék:** Futtaki-utcza.

Szentes: Kossuth-utcza. . . . . .

Vegyi tisztitó-telep: Szegeden, a Kálvária-uton.

32—5—4

KUNITZER JENŐ

ortopád és különlegességi czipész-üzlete

SZEGEDEN, Kossuth Lajos-sugárut,

szemben a Csikós-féle sörcsarnokkal.

Kitűnő munkámmal a legkényesebb igényeket is legjobban kielégitem. Erzékeny lábaknál felette nagy **gondot forditok.**

Gyors, pontos, gondos és olcsó munkát igérve, kérem becses rendeléseit. 60—13—3

„Mercur"

gyujtó

„Mercur"

gyujtó

3—3—3

forgalomból 3%

az elaggott és munkaképtelen kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak részére épitendő **„Baross" menhely** javára.

!! Követelni mindenütt !!

Az Alföld legnagyobb

kocsigyártó telepe.

Ifj. Hodács János

SZEGEDEN,

Kistisza-utcza 4. sz., Maros-utcza folytatás.

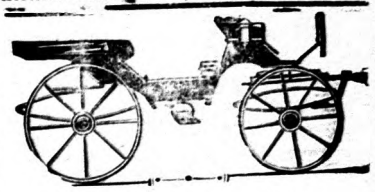

Állandó nagy raktár

kész hintókból.

Képes árjegyzék kivánatra ingyen.

14-5-3

Hazai ipar! **Hazai ipar!**

Szabályos, gördülékeny és módositott

TENTA-ITATÓ-DESZKÁIMAT

t. iparostársaim és a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlom. — Szabályos gördülékenysége folytán tisztán itat, domboru fedele nem görbülhet s hosszasan lenyuló csavarja pedig képessé teszi a legnagyobb mennyiségü itatós papir befogadására.

Ára 1 darabnak 1 korona.

Tömeges megrendelésnél 10 és 20% árengedmény.

Tisztelettel **Ifj. BELLER PÉTER**
műesztergályos, H.-M.-Vásárhely.

Életnagyságu fényképet

bármily régi fénykép után

6 forintért készit

PLOHN J.

fényképészeti és festészeti műterme

Hmvásárhelyen.

KEREKES MIHÁLY

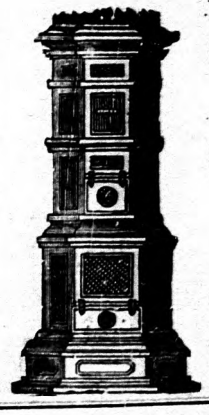

kályha- és agyagárukészitő

Békés-Csaba, Vasut-utcza, Nádor-szálloda mellett.

Cserépkályháim a legjobb tüzálló agyagból készülnek és azoknak ugy jósága, mint tisztaságáért mindenkor kezeskedem. Megrendelés utján bármily szinben és kivitelben készitek. — Raktáron tartok:

takaréktüzhelyeket, fürdőkádakat, falburkolatokat, épület-diszeket, kerti diszeket és vázákat,

továbbá elvállalom **régi kályhák átrakását és tisztitását is**; ugyszintén e szakba vágó minden munkát pontosan és jutányosan eszközlök. 59—5—2

KISS D. ÉS TÁRSA UTÓDAI

SZEGED.

Női divatárú-üzlet.

FÉRFI SZABÓSÁG.

KÉSZ NŐI FELÖLTŐK.

PARISI UJDONSAGOK.

25—13—4

Dús választék:

NŐI RUHA-KELMÉK,

SELYEM és BÉLÉSÁRÚKBAN.

Bizományi raktár:

EREDETI PÁRISI MODELLEK,

NŐI KALAPOKBÓL.

Repmann Ignácz

RÉZMŰVES SZEGEDEN

Felsőtiszapart 8. és Károlyi-utcza 3.

Elvállal és készit: **Szesz- és czukorgyárberendezéseket, cognac-, sör- és pálinka-főzdéket** a legujabb rendszer szerint.

Fecskendő és szivattyus kutakat.

Minden fajta **üstöket, konyha- és kávéházi edényeket** és ezeknek czinezését a legolcsóbb árakért. 41—1—2

Staffner S.

müvésnök- és ruggyanta bélyegző-készitő

Szegeden,

Oroszlán- és Kárász-utczákban.

Ajánlja **ár- és kivitelben** versenyképes ipartelepét az igen t. iparos-társainak, ipartestületeknek, társulatoknak, egyleteknek, kereskedőknek és mindenkinek legmelegebben. **Készit:** mindennemü pecsétnyomókat, ruggyantabélyegzőket és hordó-pecsétnyomókat; monogrammokat arany, ezüst vagy érczben. **Zászló-szegeket a legegyszerübbektől a legdiszesebb kivitelben,** vésett vagy öntött czimtáblákat, kelet-bélyegzőket, sablonokat s minden e szakba vágó egyéb czikket a legjutányosabb áron s legjobb kivitelben a lehető leggyorsabban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 55-10-3

„Viola"-Crême

(fehér v. rózsaszinben)

használata mellett

májfoltok,

szeplők és pörsenések

néhány nap mulva eltünnek.

Egyedüli készitője:

Gerle Jenő

gyógyszertára

a „Kigyóhoz"

Szegeden, 21-31-4

Klauzál-tér, Kiss D.-féle ház.

Pálfy Testvérek

vasöntöde és gépgyára

Szegeden, Kálvária-utcza.

Gyárt: 1-3-4

Borsajtókat.

Felvonó darut.

ELVÁLLAL:

Gépjavitásokat, uj gépek és gépészek, vasöntvények készitését. Szij- és fogaskerekek, tengők, csapágyak, gőzmalom-, téglagyár- és kendergyár berendezéseket.

Nyomatott Traub B. és Társa könyv- és kőnyomdájában Szegeden.